

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL REVIZORATULUI ȘCOLAR, AL COMITETULUI ȘCOLAR JUDEȚEAN ȘI AL ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR
DIN JUDEȚUL SĂLAJ.

SUMAR:

Necesitatea unui cămin de ucenici în Zălau: *D. Mărgineanu.* — **Școala muncii:** *D. I. Goga.* — **Virtuțile și eroismul femeii române:** *Aurel Iepureanu.* — **Cum trebuie să dezvoltăm gustul de cetit la copii?** *Petru Modreanu.* — **Decorarea saelor de învățământ:** *Gavril Câmpeanu.* — **Lecție practică:** *George Alexe.* — **Învățătorilor:** *Gh. Popovici—Th. Theodorescu.* — **Cronica.** — **Știri școlare.** — **Partea oficială.** — **Achitarea abonamentelor.**

ZĂLAU, TIPOGRAFIA S. SERES.

D. S. D.

Posta
jud. Sălaj.

COMITETUL DE REDACȚIE :

REDACTOR :

NICOLAE NISTOR.

MEMBRI :

IOAN MANGO,   GRAȚIAN CAPĂȚĂ,
SIMION OROS,   EMIL POCOLA,
PETRU MODREANU.

COLABORATORI :

VICTOR BOȚAN, VALENTIN CÂMPIAN, GAVRIL CÂMPIAN, IOAN CIOBAN, IOAN CODREANU, IOAN GOZMAN, AUREL JEPUREAN, TEODOR ILEA, IOAN LUCA, DUMITRU MĂRGINEANU, IOAN MATEIU, GHEORGHE MATIEȘAN, GHEORGHE MODREANU, NICOLAE OȘIAN, ALEXANDRU POP (subrev.), GHEORGHE ȘIMON și POMPEIU ȚOLCA.

Revista apare în 1 și 15-a fiecărei luni, cu excepția lunilor de vară, pe 12—16 pagini.

Abonamentul pe 1 an pentru Corpul didactic 120 Lei, iar pentru Comitetele școlare și particulari 160 L.

Manuscrisele destinate pentru revistă se vor scrie ceteț și numai pe o față a hârtiei. Manuscrisele nu se înapoiază. Scrisori neplătite nu se primesc.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

ZĂLAU, BIROUL REVIZORATULUI ȘCOLAR.

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

Necesitatea unui cămin de ucenici în Zălau.

Intre problemele mari care așteaptă rezolvire urgentă în scopul consolidării noastre economice și încheierea națională complectă, este fără îndoială: formarea clasei mijlocii, prin îmbrățișarea industriei și comerțului. Cu regret trebuie să constatăm însă, că până în prezent nu i-s'a dat acestei chestiuni nici atențiunea, nici sprijinul cuvenit din partea celor chemați, iar societatea a rămas nemișcată în fața acestei probleme. Dovadă, că în Ardeal abia avem câteva școli de meserii și comerț, cari își deschid ușile pentru primirea fiilor de țărani, pregătindu-i pentru aceste cariere practice Majoritatea copiilor vigoșoi, cu aptitudini și aplicații spre comerț și meserie sunt nevoiți a rămânea în tradiționala ocupație a „moș-strămoșilor“ la coarnele plugului, ori muncind umiliți și fără speranță într'un viitor mai bun, în „brazda“ altuia. Aceasta din cauza, că nu li se dă posibilitatea ași desvolta forțele în direcția aplicației și dorinței lor. Știm bine, că — departe de-a fi reprezentați în raport numeric —, în comerț și industrie românii suntem în număr aproape disparent. Astfel acestea ocupații, cari asigură omului o poziție socială frumoasă și o situație materială strălucită — căci e un adevăr, că comerțul și industria formează artera principală a vieții economice — sunt aproape în mână străinilor. Băieții dela țară, cari vin la orașe să se aplice la vre-o meserie sunt refuzați. Negustorii și meseriașii minoritari — din motive ușor de înțeles — nici nu vor să audă de primirea elevilor români.

Sășii din Sibiiu și de pe Târnave — văzând cu câtă dragoste se dedică românii la negoț și meserii — au format chiar un bloc, cu scopul să nu primească nici un băiat român în ucenicie, dorind a împiedeca dezvoltarea noastră în această direcție și astfel să-și apere izvoarele nesecate, care au contribuit secole de-a rândul la îmbunătățirea situației lor materială și la menținerea lor socială pe o treaptă superioară

Dacă acești compatrioți — cari dela început s'au adaptat noilor împrejurări în România întregită, declarându-se cetățeni fideli — ne privesc cu atâta gelozie, ca să nu le luăm terenul de sub picioare, ce să mai zicem despre ceilalți minoritari, a căror sentimente față de noi sunt prea bine cunoscute?

În săptămânile trecute s'a întâmplat un caz, care ilustrează pe deplin atitudinea meseriașilor străini. Un profesor din localitate voind să plaseze un băiat român la meserie, a cutreerat întreg orașul, însă fără rezultat. Meseriașii străini l-au refuzat categoric, până ce — la intervenția primarului — a fost primit la uzina electrică.

Dacă totuși se întâmplă, ca în urma vre unei împrejurări deosebite să ajungă câte un român în ucenicie la astfel de patroni, nici o mulțumită în educația ce o primește, iar din punct de vedere național nici un profit! Mediul în care trăește și se formează este cu totul contrar aspirațiilor ce le are națiunea față de viitorul măestru ori negustor român.

În fața acestei situații nu mai putem și nu trebuie să stăm indiferenți! Naționalizarea industriei și comerțului și cucerirea orașelor se va face numai prin formarea și creșterea binechibzuită a meseriașilor și negustorilor de mâine, recrutați din elementele de țaran, cărora în trecut nu li s'au dat posibilitatea să îmbrățișeze acestea profesiuni.

Ori, nu e o ironie și o adevărată rușine, că în orașul Zălau, capitala unui județ cu o populație românească de 65—70%, abia găsești 4—5 măestrii români și nici un negustor român, iar numărul ucenicilor români abia face 6% din totalul ucenicilor?

A lăsa să mai persiste aceasta situație, ar însemna că nu ne dăm seama de forțele noastre naționale. Iată deci, că se impune necesitatea înființării unui cămin de ucenici în Zălau, ca unicul mijloc pentru moment, prin care s'ar putea remedia acest rău. În acest cămin să se poate primi cu timpul elevi din toate colțurile județului, unde să le fie asigurată locuința, masa și

unde să se împărtășească de-o creștere rațională și sub îngrijirea unui comitet să fie plasați la diferiți patroni, obligându-i să le dea instrucția necesară. Comitetul va supraveghea de felul instrucției profesionale și respectarea raporturilor cuvenite dintre patron și ucenic.

Prin înființarea unui astfel de cămin s'ar da un avânt puternic naționalizării acestui oraș și ajungerea industriei și comerțului în mâni românești.

Nu ne îndoim o clipă că aceasta instituție importantă se va naște în curând și va aduce roadele așteptate. Și aceasta credință ne-o întărește mai vârtos faptul îmbucurător, că d-l prefect a dat dovezi în totdeauna de marele interes ce-l poartă față de cauza școlară din județ, având la inimă întărirea acestor fortărețe modeste la înfățișare, dar mari în menirea de-a ridica prestigiul cultural al masselor dela țară, iar d-l primar al orașului Zălau, ca un luptător neobosit pentru prosperarea culturală națională sub toate raporturile: vor ști afla modalitatea și mijloacele potrivite pentru a putea lua ființă — fără întârziere — căminul de ucenici din Zălau, care va avea menirea să contribuie la consolidarea noastră națională.

D. Mărgineanu.

Școala muncii.

(Școala viitorului. Școala activă.)

(Urmare.)

Cum spuneam, ideea școlii muncii a prins în Europa și astfel au luat ființă câteva școale cu programe noi, aplicate mai mult sau mai puțin cerințelor științifice. Aceste școale, cunoscute sub diferite numiri ca: școli naționaliste, case de educație la țară, școli de pădure, școli moderne etc, astfel cum sunt organizate înseamnă un progres și sunt bune pentru experimentare dar, ele sunt departe de „școala muncii” democratică în esența ei, pentrucă sunt școale în care nu pot intra decât copiii bogaților.

Dar oricâte foloase ar prezenta pentru omenire „școala muncii”, noi suntem datori s'o privim prin prisma intereselor neamului nostru și s'o înbrățișăm cu căldură pentru avantajele pe care ea le-ar da neamului românesc. Spre cînstea noastră, la noi a apărut una dintre cele mai valoroase lucrare în sprijinul școlii muncii. Autorul e dl Prof. S. Mehedinți iar cartea se numește „Altă creștere”. Ea e pentru noi cu atât mai de seamă că are în vedere nevoile noastre.

Cartea aceasta a apărut în primele zile de durere care au urmat începutului anului 1918 și e isvorită din cunoscuta preocupare a autorului pentru binele neamului românesc. Deși cartea e citită mult, a rămas până acum o sămânță aruncată în drum, deși la noi e nevoie de atîta îndreptare. Dar îndreptarea va întârzia până vom găsi în noi razemul moral pe care ni l'au sdruncinat de sus în jos străinii cari ne-au dominat în special dominația fanariotă cu toate urmările sale și de jos în sus acelaș contact cu pleava străină, invazia evreilor și mai ales „dreptul la ignoranță”, de care s'au folosit cu nerușinare străinii și frații

cu suflete instrăinate, ca să poată prăda de toate bunurile sale poporul nostru, cel mai bun, mai blând și mai răbdător dintre toate popoarele. Când ne vom regăsi însă sufletul în starea în care era înainte de a-l denatura și slăbi toate aceste influențe străine și obiceiurile degradatoare, care nu aparțin poporului nostru nobil, o „Altă creștere” nu va mai fi „un strigăt în deșert” ci va găsi la noi terenul cel mai potrivit dezvoltării sale și școala muncii va urma de la sine, aplicându-se cu maximum de foloase.

Domnul Mehedinți e de părere că pedagogia tradițională trebuie părăsită și înlocuită prin pedagogia științifică. Educatorii, părinții și învățătorii trebuie să aibă foarte multe cunoștințe din toate științele pe care se întemeiază buna educație. În pedagogia tradițională găsim puțini pedagogi ale căror îndrumări au fost potrivite educației copiilor. Cei mai seamă sunt: Rousseau, Pestalozzi și Froebel. Școalele întemeiate pe principiile lui Froebel sunt slabe pentru că munca adevărată e înlocuită prin simulacru de muncă (muncă falsă), care duce la denaturarea caracterului și la o concepție greșită despre caracter. Numai munca adevărată și sistematizată și obișnuită faptei bune duce la formarea caracterului care este scopul educației. Spre deosebire de Rousseau care vedea salvarea omenirii prin reîntoarcerea în pădure, d. Mehedinți cere reîntoarcerea la natură, prin munca, care trebuie să fie premergătoare școlii de carte și prin iubire, o iubire fără de margini, care trebuie să se reverse din sufletul nostru asupra a tot ce ne înconjoară. Această iubire a caracterizat la origina sa neamul nostru dar, acum, din pricina influențelor amintite, ne lipsește aproape cu totul. Răutatea noastră se manifestă prin injurături, prin minciuni, prin purtare neomenoasă față de semenii noștri, față de lucruri și animale, astfel că adeseori isbucim să sălbătăcim până și bietele animale de pe lângă casă. În firea omului e să fie iubitor și blând. Comoara aceasta de iubire și blândețe pe care mai ales noi bărbații am pierdut-o, trebuie s'o regăsim. La ea nu ne poate conduce decât: înțelegerea mamei al cărui suflet este un izvor de iubire; înțelegerea copilului care intruchipează nevinovăția; înțelegerea naturii care ne poate sădi în suflet o largă simpatie și însfârșit, silința noastră de a fi la fel cu mama, cu copilul, cu natura, precum și ocupațiile gospodărești care, pe lângă alte foloase, ne aduc și seninătate în gândiri și simțiri. Salvarea noastră stă în buna

educație a mamelor Mamele să fie mai ales convinse că munca copiilor nu este un lucru netrebnic; că activitatea simțurilor desvoltă creierul și agerește judecata; că munca trebuie astfel îndrumată în cât să nu pară osândă, să nu deprimeze și să ajute la formarea caracterului.

Școala oficială trebuie să continue viața de acasă a copiilor. De la învățători, ca și de la părinți, copiii să învețe a munci și munca din școală trebuie să fie cât mai ordonată și mai variată, ca să pună în activitate cât mai multe centre din scoarța cerebrală și să deprindă muschii cu mișcarea. Din nefericire școala de azi nu prilejește acest lucru căci, din muncitor cum a fost acasă, copilul ajunge privitor și în cel mai bun caz un simplu înregistrator.

Prin urmare școala aceasta care ne dă elemente atât de nepregătite este o școală falsă, o școală bolnavă, care trebuie îndreptată

Orice școală trebuie să înceapă cu lucrări manuale și anume copiii să se îndeletnicească cu toată lucrările de agricultură și industrie casnică care caracterizează neamul nostru. Prin ajutorul acestei munci copilul își împuternicește organismul, își poate arăta și desăvârși aptitudinile, capătă cunoștințe adevărate despre viața neamului său, își desvoltă judecata simțirea și voința. Școalei acesteia noui trebuie să i se dea un învățător cu pregătire temeinică. Și pentru că desvoltarea copilului să se poată face în spiritul școalei active, învățătorul trebuie să aibă cât mai multe și mai precise cunoștințe din domeniul științelor fiziologice, pedologice, pedagogice, sociologia. Se cere dar o astfel de pregătire a învățătorului încât și reformarea școală normale se impune. Acestea trebuie să fie așezate în mediul social în care vor lucra absolvenții. Educația normaliştilor va începe și va sfârși prin muncă (nu prin salahorire!), întemeiată pe o judecată dreaptă, adică pe știință și libertate. Calea spre progres numai această muncă științifică, liberă și creatoare ne-o dă, iar adevărata fericire vine dela ceace creem noi pentru că „creațiunea este triumful vieții.” — Lucrul acesta l-au cunoscut toți oamenii mari cari au preamărit munca în opere de artă plastici, de literatură și de știință

Următoarele îndrumări se dau tinerilor educatori: muncește cu adevărat; ridică munca până la caracter; însoțește iubirea cu munca; creează prin muncă; lucrează până la uitarea

de sine muncind și pentru alții; înlătură simulacrul de muncă căci corupe sufletul; respectă munca altuia; în zile de repaos gândește-te la ce ai făcut și la ce mai ai de făcut.

Rezumatul acesta atât de scurt al lucrării d. Mehedinți, nu poate scuti de sigur pe nimeni de a o citi și rețea cu luare aminte și cu sufletul deschis îndemnurilor bune ce sunt cuprinse în „Altă creștere”, carte care rămâne un mărgăritar în literatura noastră pedagogică. Negreșit că ideile fundamentale pe care se bazează autorul aparțin pedagogiei științifice universale însă, li s'a potrivit atât de bine portul alb românesc în care nu i le-a redat autorul și se simte atâta lipsă de aceste îndrumări, încât trebuie să le primim cu drag și să ne nizuim a clădi cu ajutorul lor școala cea nouă a României întregită.

Aceasta va fi școala, care-i va păstra omului întregi facultățile sale, îi va sporii puterile sufletești și trupești și-i va asigura pe deplin mulțumirea de a trăi viața sa, din rodul muncii sale oneste și din binefacerile pe care societatea le adună de la oameni, ca să le împartă tot lor.

Școala muncii nu cere palate mai mari decât acestea care adăpostesc acum pe copii; nu cere cheltueli mai ridicate de cât se fac acum; nu cere osteneli mai multe de cât acelea pe care le depunem azi. Ea nu se recunoaște deci în raport de subordonare față de local. Ea va fi pretutindeni, locurile sale iubite fiind: familia, curtea, grădina, câmpul și pădurea. Școala muncii va fi ori unde se va găsi un învățător vrednic. În curtea casei și a școlii, crescând și îngrijind animalele, copilul deprinde blândețe și curățenie. În grădină ocupându-se cu lucrările agricole, copilul simte cum naște și sporește viața plantelor sub ochii săi, ajută natura și se ajută pe sine, espirând un aer pur și întărindu-și corpul în muncă. Ocazional, copilul capătă nenumărate cunoștințe de geografie, geometrie, aritmetică, botanică, chimie, geologie, desen și gospodărie. Odată cu munca și desfășurarea fenomenelor naturii, învățătorul streară în sufletul copilului, discret și cu evlavie simțirea divinității, care creiază, căci însuși creștinismul a întovărășit sufletul cu munca. „Creștinismul e singura religie, care propăvăduind „intruparea” spiritului, a luat în mână sa interesele mari ale vieții spiritului și a făcut să se înțeleagă, că spiritul nu ajunge la cea mai înaltă a lui dezvoltare decât numai stăpânind și pătrunzând în materie.” (Foerster: Școala și Caracterul.) De religia aceasta, care mișcă

sufletul, are nevoie copilul inaintea tuturor prorocilor și întâmplărilor din „Vechiul Testament”, care înfricoșează.

În atelier, care foarte bine poate fi curtea, grădina sau prispa școlii, copilul creiază în toată libertatea concepției sale, tot ceea ce sufletul său îl îndeamnă să facă. Învățătorul n'are altceva de făcut decât să consimtă la nemărginita bucurie a micului creator, iar când lucrările se fac după un plan anumit, să știe să oprească munca acolo unde ea își pierde caracterul ei educațiv, căci noi nu urmărim să deprindem pe copil la meserie, ci numai îi creim anumite însușiri de îndemănare, gust, adresă, care-i rămân pentru toată viața. Însă: „toate serviciile pe cari le vei cere, toate îndatoriile pe cari le vei impune, leagă-le de voința liberă, care se ascunde în adâncul naturii omenesti; caută și pune la lucru partea aceasta din om, care din plăcere și iubire știe să ia asupra sa o sarcină eroică și grea”¹), căci eroică și grea va fi în viața matură.

Pe câmp, copiii aleargă, cântă, se joacă, lucrează, adună material din domeniul st. naturale, capătă intuițiuni mai înaintate geografice și astronomice, învață istoria închipuind în tabere deosebite luptele voievozilor noștri, învață agricultura, se familiarizează cu geologia, etc. Învățătorul se răsbună de toate ne-cazurile vieții sale grele făcându-și parte din bucuriile acestor copii fericiți. Astfel pregătind pe micii muncitori în dragostea naturii, căci toată fericirea de la natură le vine, copiii se vor găsi oricând sub influența binefăcătoare a frumuseților ei. Iar când vom avea norocul să-i ducem în pădure, ei vor intra în ea înfiorați de măreția care-i inconjoară. Se poate oare o ocazie mai bună și un loc mai potrivit pentru a te gândi împreună cu ea la nemărginita putere a lui Dumnezeu, decât atunci când umbra e deasă, când vântul adie, când frunza freamată, când părăul murmură, când paserea se îngână? În armonia aceasta liniștită, dar adâncă și solemnă, sufletul se purifică și se înalță până la înțelegerea Ființei Divine.

Această educație se completează apoi în societate prin împlinirea binevoitoare a tuturor obligațiilor, cunoscând datoriiile și drepturile nu din carte, aci din întâmplările vieții.

În clasă, interesând pe toți elevii, se face prelucrarea și sistematizarea materialului adunat de către copii afară, se trag

¹ Foerster: Școala și Caracterul.

anumite deducții și se fixează legile. Cartea rămâne să ajute și completeze memoria copilului. Cartea vieții însă și-o compune elevul singur și ea constă: din colecțiile sale științifice și artistice, din îndemânarea să la orice lucru; din deprinderea de a se achita cu bunăvoință de toate obligațiile sale.

Din partea părinților mai multă grijă pentru copii; din partea noastră mai multe cunoștințe în materie de educație și întreaga conștiință a răspunderii ce o implică rolul nostru în societate; din partea societății o largă simpatie și toată solitudinea pentru operele de educație, toate acestea înseamnă începutul școlii noi.

Stă în puterile noastre, părinți și învățători, să ne desfacem cu hotărâre de obișnuințele, care se dovedesc, că nu sunt bune și să ne înpunem noi și sănătoase directive, ca să facem să pulseze în familie și școală o viață bogată, puternică și spornică în dezvoltarea ei.

Înțelegând astfel școala muncii (pe care e liber oricine s'o numească școală activă ori școala viitorului, acelaș lucru fiind), o reintoarcere în natură și la realitatea de care ne-am depărtat, pășind dela pasivitate la activitate, și căutând s'o realizăm, înseamnă o nouă mare cucerire pentru generația pe care a formăm și cea mai bogată moștenire pe care o putem lăsa urmașilor.

În ce privește țara noastră cred că aici și-ar găsi școala muncii terenul cel mai potrivit dezvoltării sale, dacă noi vom năzui sincer spre ea. Pentru aceasta se cere: o pregătire solidă a învățătorilor, încredere în școală; o retribuție echitabilă și o considerație onorabilă pentru întregul corp învățătoresc.

D. I. Goga.

Virtuțile și eroismul femeii române.

Multe virtuți a sădit Dzeu în sufletul femeii române! Mulțumită acestor virtuți a putut să-și păstreze — în decursul lungilor veacuri de asuprire și împilare națională — limba și obiceiurile, datinile străbune și tot ceea ce a moștenit dela înaintașii săi. Se vede, că Atotputernicul a sădit în sufletul femeii române mai multe virtuți decât în toate celelalte femei tocmai pentru ca să-și poată păstra naționalitatea.

În toate stările vieții, începând de jos dela colibuța țaranului, până sus la palatul domnesc, femeia română și-a împlinit în toate vremile de minune misiunea aceasta ei providențială.

Vânjoșia și tenacitatea în muncă prin care țărancă română asudă alături cu bărbatul ei de dimineața până seara la lucrul greu al pământului, mai împlinind pe lângă aceea toate celelalte datorii casnice — sunt cunoscute. Ea este mai muncitoare dintre toate femeile globului.

Ura a tot ce nu este român, neaplicarea de a se căsători cu străini au fost în toate vremile caracteristica țărancii române, a fost arma noastră de apărare contra asimilațiunii străine în timpul cel lung de sclăvie, prin care am trecut.

Cu tăria și perseverarea în suferințe femeile române au întrecut demult și cu mult pe bărbații lor. Pe când în timpul de trista aducere aminte, curând după răpirea drepturilor noastre politice, aristocrația înaltă românească dincoace de Carpați a trecut mai toată în castrele străine, țărancă română a preferit mai bine mizeria și sclăvia pe viață cu un consoarte al vieții român, decât drepturi, libertate și stare cu un soț străin.

Este știuț că religiozitatea, moralitatea a domnit totdeauna la poporul nostru țăran, căci țărâna română a fost în toate vremile model de moralitate.

Femeile române au desvoltat în toate vremile și un eroism de admirat alături cu bărbații lor.

Unicul și cel mai strălucit fapt istoric de eroism, cu care se fălesc femeile germane, cete că într'o cetate a lor oareunde aflându-se bărbații lor cu ele împreună împresurați și închiși de inamic, comandantele acestui-a a dat voie femeilor, se iasă din cetate, luând cu sine fie-care un singur obiect ce va voi. Femeile germane își luară atunci fiecare bărbatul în spate și ieșind ziseră: „Eată obiectul cel mai scump al nostru“ și cu aceasta scăpară viața bărbaților lor.

Cu totul altfel ne înfați aza istoria eroismul românelor. Pe când consoarta germană își ia pe spate bărbatul, ca să'l scape de moarte mama română închide ușile castelului la venirea fiului ei Ștefan, se lapădă de el, dacă nu știe învinge.

•Dacă Tu ești fiul meu, nu-ți sunt mama eu.

Cel ce pentru țară nu știe se moară

E c'acelea paseri, ce în noapte zboară, Bary Cluj

Mergi, te luptă, pentru țară mori

Și 'ți va fi mormântul încoronat cu flori.»

Așa s'au educat la noi eroii naționali. În felul acesta fiul româncei eroice ajunse a se numi „Cel mare“.

Istoria ne mai dă încă numeroase exemple de aceste. Faptele soției lui Mihai bravul și a domniței Florica sunt cunoscut. Știm de eroismul Doamnei Ruxanda a Doamnei lui Mircea-Voda, a unei Aneta Ipctcossa, care înarmață cu două revolvere (pistole) încuraja la 1848 poporul Bucureștean la apărarea libertăților democratice pe când în munții apuseri ai Transilvaniei femeile țărane luptau alături cu bărbații lor cu multă bravură. Cine nu știe de eroismul eroinei Teodoroi căzută nu de mult în războiul pentru întregirea neamului. Care națiune poate se produce din istoria ei dovezi mai frumoase și mai numeroase despre eroismul femeilor ei?

Dacă în secolul nostru arma, puterea brațului, ca factor al înaintării naționale și al progresului unui popor, sunt înlocuite prin cultură și dacă secolul nostru se zice al reuniunilor și asociațiunilor: atunci în Transilvania femeile au fost cari au înființat la români cea dintâi reuniune în Brașov

pentru creșterea fetelor sermane. Tot la fel și în Moldova. În șirul învățăților recunoașți și de alte popoare, avem o Dora d' Istoria, care prin erudițiunea și scrierile ei este de renume european.

Multe sunt vârtuțile și calitățile eminente ale femeii române, prin cari ea devine conservatoarea elementului național. Eruditul nostru de pia memoria I. Maiorescu ne spune, că în călătoria sa la acele mici fracțiuni de Români din Boemia, Istria și alte părți la femei a găsit păstrate datinile și numirile naționale în toate obiectele lor de casa. Călătorul engles Martin Leake a scris încă pela începutul secolului trecut de frații noștrii de peste Dunăre: „Cele mai multe femei nu înțeleg nici o alta limbă afară de cea românească, pe când mai toți bărbații vorbesc grecește.

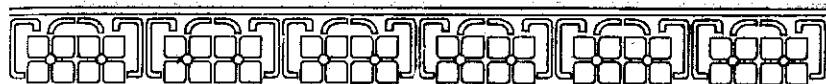
Iată deci, cum femeia română este ingerul păzitor al românismului în tot locul, în tot timpul, sub toate împrejurările și cu toate mijloacele, încât D. Bolintineanu avuse mare dreptate, când scrise: „Dacă vre-o dată acest popor (român) va scăpa, de a fi cutropit, va avea o limbă cultivată, o literatură, o istorie, un nume în sfârșit, el are a o datori aceasta în mare parte femeii române“.

Crasna la 2 Maiu 1924.

Aurel Iepureanu,

inv. director.

Cum trebuie să dezvoltăm gustul de citit la copii?

— *Cum putem forma o bibliotecă școlară.* —

Cea mai bună hrană sufletească care luminează mintea și înalță sufletul spre cele bune, este cartea.

A citi, nu e lucru greu, însă cum trebuie dezvoltat gustul de citit ne interesează — căci după cum avem gust să mâncăm o mâncare bună, tot așa trebuie să avem gust a citi deoarece pofta de mâncare vine mâncând și tot așa plăcerea de a citi, vine citind. Mâncările bune și gustul la mâncare depind numai de iscusința cu care le pregătește bucătarul iar gustul de citit, mai ales la copii, care lasă foarte mult de dorit astăzi, depind numai de noi dascălii, învățătorii dela sate și dela orașe cărora ni se cere să ne facem datoria după puterile noastre și în direcția aceasta dezvoltând gustul de citit al copiilor ce ne sunt încredințați spre ai educa. Zic la copii, pentru că dela ei trebuie să începem căci cei mai mulți nu vin în contact cu altă carte decât numai cu aceea pe care le-o dăm la începutul fiecărui an școlar să învețe lecțiunile din ea.

În decursul puținilor mei ani de dascălie, am observat că toți copii de școala primară mai ales cei din clasele înaintate, au o oroare foarte mare asupra cărților din care studiază. Văzând această stare, mi-am pus în minte diferite întrebări ca să înțeleg de ce și imediat am înțeles că orice lucru cu care vii în contact aproape în fiecare oră, te desgustă, nu-ți mai face plăcere, ori cât de interesant ar fi.

Deci, școlarii care nu văd altă carte decât numai pe aceea din care învață lecțiunile, de la un timp, după ce a răsoit-o din scoartă în scoartă și nu mai au de văzut în ea

nimic interesant, se disgustă de ea, ba chiar nici n'o mai îngrijesc cum trebuie. Cum ne explicăm starea aceasta la copii când noi știm că la începutul anului școlar, când le împărțim cărțile de școală, cu câtă bucurie la primesc? E foarte ușor de înțeles! Cred că cu toți ați constatat cu câtă poftă citesc tot din ele, filă cu filă, trecând singuri de la o lecțiune la alta fără ca să vină seama de împărțirea noastră analitică. Ei le îmbracă frumos și îngrijesc de ele, ca de cele mai scumpe lucruri dar, numai atâta timp cât i-a interesat pe ei, până ce au aflat tot din ele. Imediat ce le au cetit și le-au răsfoit, nu-i mai interesează așa de mult doar atâta cât învăța lecțiunile mai pun mâna pe ele, în urmă le trântesc, le aruncă, le desbracă, le îndoesc colțurile, le murdăresc încât ajung cu ele la sfârșitul anului școlar ca și cu niște martire într'un hal fără hal. De toate acestea nu sunt de vină copii, pentru că așa sunt ei, ușor se impresionează și tot ușor se disgustă.

În cazul de față suntem de vină noi care nu căutăm să le trezim dragostea lor față de cărți și gustul de cetit — punându-le la dispoziție din când în când și altfel de cărți în care să fie scris: poezioare scurte și frumoase, istorioare, povești și chipuri din viața lor, de care nu s'ar mai sătura cetindu-le. De sigur că veți zice: „De unde să luăm noi aceste cărți? Din salariul nostru care este așa de mic? Unde le găsim? E imposibil asemenea lucru!... Dacă judecăm puțin, vom vedea că nu este deloc imposibil, e din contră foarte ușor și iată cum: „Fiecare învățător, ori unde ar fi este neapărat de lipsă ca cel puțin la sfârșitul anului școlar, să facă câte-o producțiune școlară cu elevii săi ori cât de modestă ar fi: cu jocuri, cântece, poezii și altele, căci aceste producțiuni, ridică prestigiul școlii și moralul învățătorului, pe lângă aceasta fac mare plăcere părinților ce și văd copilul declamând, jucând ori spunându-și rolul pe scenă. Nu aveți idee ce influință mare au aceste serbări și asupra celorlalți săteni cari își exprimă mulțumirile cu vorbele: „halal de învățătorul nostru“, „să ni-l trăească Dumnezeu că isteț mai e! În urmă își trimit copiii la școală fără să mai fie nevoie a-i amenda.

Oceste mici producțiuni să fie însoțite de o minimală taxă de intrare și să vedeți că puțin câte puțin, veți aduna o

sumă cu care de sigur se vor putea cumpăra câteva cărți de domeniul celor arătate mai sus.

La început câteva, a doua oară iar câteva și vă pomeniți în scurtă vreme cu o bibliotecă pentru copii, destul de frumoasă. Această bibliotecă cu tot felul de cărți, condusă de noi cu registre în regulă, zic cu registre pentrucă trebuie să avem două registre, în unul vom trece sârțile ce le posedă biblioteca iar în al doilea eșirea și intrarea lor.

Filele primului registru, vor fi despărțite în următoarele coloane: numărul curent, l. titlul cărții, c. autorul, d. prețul și c. observațiuni. Al doilea registru în care indicăm eșirea și intrarea cărților din bibliotecă, va avea următoarele coloane: a) numărul curent, b) titlul cărții, c) autorul, d) prețul, e) numele și pronumele elevului care primește cartea, f) data când i s'a dat, g) data când o aduce și h) observațiuni.

Pentru ca să nu stânjenim bunul mers al școlii, cărțile din bibliotecă e bine să se distribuie elevilor în totdeauna înainte cu o zi sau două de vacanța Crăcinului sau a Paștilor și le vom distribui în așa fel ca fiecare carte să corespundă gradului lui de pricepere și când va termina școala să nu rămână o carte necetită. Așa e că e ușor și realizabil?

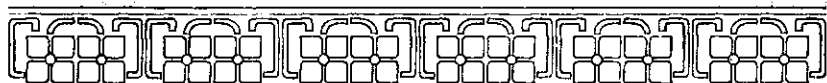
Școala primară de aplicație din Zalău are o bibliotecă foarte frumoasă cu aproape 100 volume de cărți cu chipuri, poezii, povești și chiar cu jocuri și cântece. Biblioteca este formată cu fonduri adunate prin serbări date de elevii în diferite ocaziuni. Astăzi toți școlarii citesc cu multă plăcere cărțile bibliotecii și se simt foarte fericiți când li se împart cărți noi din bibliotecă.

Astfel de biblioteci ar trebui la fiecare școală primară căci numai așa vom reuși ca să le dezvoltăm copiilor gustul de citit încă de mici, numai așa îi vom ambiționa spre cultură pentruca mai târziu să devină cetățeni buni și folositori patriei noastre și numai așa vom scăpa de procentul cel mare al neștiutorilor de carte.

Zalău, la 30. Aprilie 1924.

Petru Modreanu,
institutor.

Decorarea saelor de învățământ.

Eu privesc școala de un lăcaș de desfătare sufletească al unei cete de copilași. În mijlocul acestora, instructorul: tatăl-învățător e un suflet plin de dragoste părintească și multă paci-ință, stă ziulica întreagă: luminând, povățuind, îndemnând, mângâind, împăcând, imblânzind, formând, crescând — cu un cuvânt — pregătindu-i pe acești micuți-generația de mâine — la o viață demnă de adevărat „om.” Deci în acest loc copilul va găsi iubire și frumsețe. Sala va fi curată, veselă și de gustul copilașilor aranjată. Așa numai poate avea o influență folositoare asupra dispoziției lor sufletești, formând în ei și gustul estetic. Școala nu trebuie să fie o cazarmă monotonă, sau un loc de închisoare pentru cei vinovați, ci o casă veselă; o casă plină de razele binefăcătoare a ordinii, a curățeniei și a frumosului. Copilașii în școală caută veselie și plăcere, precum albinele caută flori și florile soare. Decorarea saelor cu flori, cu tablouri etc., produce frumosul. Frumosul, în înțelesul adevărat al cuvântului, cu siguranță va avea cea mai puternică influență de a forma caracterul moral al copiilor.

Este cunoscut, că prin decorarea saelor de clasă Germania — cea dintâi — a introdus mișcarea artistică în școală. Belgia, după cum am celit, e țara, care din acest punct de vedere a dezvoltat arta în cea mai mare măsură. În Elveția și alte țări înaintate în cultură, începând dela școalele primare până la cele mai înalte școli: saele sunt ornamentate. În Franța cei mai mari bărbați de știință își jertfesc toată munca și viața pentru bunul mers al învățământului. Au înființat societăți artistice cu scopul de a face școala atrăgătoare, făcând pe copii se iubească natura și arta, formându-le prin aceasta gustul și educația morală. La noi în țară încă sunt oarecare începuturi a artei în

școală. Mai cu seamă în școlile normale și secundare. După cum imi aduc aminte într-o revistă cetisem, că la școala normala „Elena Doamna” este o frumoasă serie de copii de pe tablourile celebre, precum și o bogată colecție de obiecte de artă românească. La școala normala de băieți și civilă de fete din Zălau, anul trecut, am avut și eu ferecirea să văd o splendidă expoziție cu o frumoasă serie de desemnuri și lucru manual. Oaspeții, cari și-au luat osteneala să cerceteze aceste expoziții au rămas pătruși de admirația muncii desfășurată de către elevii acelor școli Chiar și coridoarele ce conduceau în salele de clasă erau înfrumusețate cu cele mai reușite desemnuri.

Și e o mare greutate oare, ca să avem și noi decorate salele? Pentru ornarea claselor noastre doar, și noi avem la îndemână atât arta cât și natura. Natura și viața socială ne dau vederi frumoase: flori, animale și scene din viața zilnică a copilașilor. Artă ne dă vase, colecții de cărți poștale, și câte alte obiecte, cari se pot câștiga cu puțină trudă și bunăvoință. Bineînțeles ca orice decorație și împodobire din sala clasei trebuie să fie simple și potrivite cu priceperea micuților.

Am observat, că copilașilor le place se aducă flori la școală: semn de dragoste pentru învățătorul lor. Aceste flori trebuie privite cu o vădită plăcere și bucurie, trebuie aranjate frumos în vase, iar copilașii trebuie indemnati și deprinși să le îngrijească, să le ude. Acest interes al educatorului, va indemnă indirect pe copii ca: o floare găsită la un colț de drum, strivită de urma vre-unui om, sau a zburdălniciei copiilor sau vre-unui animal, s'o ridice cu compătimire s'o aducă la școală, s'o așeze între celelalte și s'o îngrijească.

Aceasta numai ca o modestă amintire cu dorința de a vedea, că și la noi se poate incerca o apropiere a școalei de viață, de natură. Acestea ne vor încălzi puțin între cele patru ziduri reci ale salei.

Tablourile, cari reprezintă scene din viața copiilor ne vor servi și ca mijloc folositor la exerciții intuitive și la povestiri morale. Cum am și eu în clasă: un băiat și o fetiță, cari merg frumos la școală. Pe stradă salută cuviincios pe toți oamenii cu cari se întâlnesc. Un băiat vine cu câinele, din care putem vedea fidelitatea cânelui. Un băiat vedem cum se spală de frumos și

o fetiță cum își curățește dinții cu periuța etc. etc.: semne de ordine și curățenie.

Aceste, aci, pe scurt amintite mă indeamnă să-mii decorez sala. Dorința mea ar fi, ca Ministerul Instrucțiunii dinpreună cu oamenii noștri chemați la conducerea învățământului se hotărască pentru acest scop unele principii sănătoase pline de nădejdea unor rezultate folositoare. Totodată să stabilească și o modalitate, prin care școalelor noastre, de ori ce grad să-li-se poată imprumuta colecțiuni de tablouri morale cu inscripții sfătuitoare. Acestea se fie expuse în clasă și pe coridoare.

Iar ca conclusie notez, că decorarea salelor de clasă va desvolta inteligența; va înălța sufletul copilașilor și ce e mai principal va deștepta în ei cele mai sănătoase și mai curate idei.

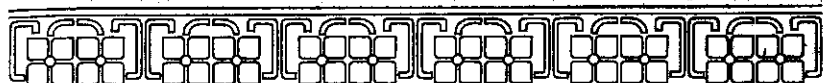
Probați și vă veți convinge!

Gavril Câmpeanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Notă: Aceasta disertație la recomandarea On. Revizorat Școlar s'a cetit și în conferința Corpului didactic din subsecția Crasna, ținuta în 3 Iunie 1923.

Intuirea și scrierea literelor mari:

O, V, U, *O, V, U* *)

Planul general.

Scopul material: cunoașterea și scrierea literelor

O, V, U, *O, V, U*

Scopul formal: dezvoltarea spiritului de observație și al sentimentului estetic.

Metodul: scriptologie.

Forma predării: arătătoare și întrebătoare — aflătoare.

Mijloacele de intuiție: cuvinte care se încep cu literele O, V, U, *O, V, U*

Planul special.

Pregătirea (Lección indirectă la clasa II-a. Clasa I-a totul în bănci, mâinile la spate și ascultați! (Observ să nu rămână nimic pe bănci.) Care știe să facă pe o de tipar?... Achim. (Elevul provocat iese la tablă și-l face. După ce îl face îl trimite la loc.) Dar pe u de tipar?... Bran. (Elevul provocat iese la tablă și-l face. După ce îl face îl trimite la loc.) Dar pe v de tipar?... Costea. (Elevul provocat iese la tablă și-l face. După ce-l face îl trimite la loc.) Acum să vedem care știe să scrie pe o de mână?... Irina. (Eleva provocată iese la tablă și îl scrie. După ce-l scrie o trimite la loc.) Dar pe ú de mână?... Eugenia. (Eleva provocată iese la tablă și îl scrie. După ce-l

*) Lección practică de scris — cetit ținută la cl. I-a a școlii primare de aplicație de pe lângă școala normală de învățători din Zălau.

scrie o trimit la loc) Și pe V de mână?... Marian (Elevul provocat iese la tablă și îl scrie După ce-l scrie îl trimit la loc

Anunțarea. Fiți atenți copii, că vă voi scrie ceva pe tablă

Presentarea, analiza și scrierea. (Scriu pe tablă numele Onisifor cu litere de tipar în felul următor: Onisifor

Să citească ce-am scris?... Dan. Onisifor.

— Ce e cuvântul acesta?... Enescu .. nume de băiat. (Dacă nu știe nici unul, le spun.) Ce literă este aceasta — arătând pe O mare?... Flore .. o — Dar aceasta — arătând pe n —?... Georgescu. — n. — Dar aceasta — arătând pe i —?... Har. — ...i. — Dar aceasta — arătând pe s —?... Ionescu. — ...s. — Dar aceasta — arătând pe f —?... Lung. — ... f. — Dar aceasta — arătând pe o —?... Marian. — ... o. — Și aceasta — arătând pe r —?... Negruț. — ... r. Seamănă acesta — arătând pe O mare — cu acesta — arătând pe o mic —?... Oprea. — Da seamănă. — Prin ce se deosebește?... Pop. — ... prin aceea că unul este mai mare ca celălalt. — Fiindcă acesta — arătând pe O mare — este mai mare ca acesta — arătând pe o mic — cum îi vom zice copii?... Remus. — ... O mare. — Uitați-vă copii vi-l mai fac odată și băgați de seamă să știți de unde se începe și cum se face. (Îl fac încet.) De unde se începe și cum l-am făcut?... Sav. — ... de deasupra liniei a doua și mergem în sus până în apropierea liniei a treia, aici o întorcem rotund la stânga atingând linia de sus, coborâm în jos până la prima linie unde o rotunzim la dreapta în sus până la locul de unde am plecat (Dacă nu știu să spună cum se face îi ajutăm prin întrebări) — Intre câte linii se face?... Toma. — ... între trei linii — Acum scoateți tăblițele și-l faceți și voi. (În timpul cât scriu, supraveghez ținuta lor la scris și dacă îl încep și îl fac cum s'a constatat. Dacă observ că nu îl fac bine mai întuesc înc'odată cum se face) — Ce-ați făcut pe tăbliță?... Ursu. — O.

Tăblițele în bancă! Uitați-vă că am să vă mai scriu un nume de fată. (Îl scriu) *Varvara*. Să citească ce am scris .. Valeriu. — Varvara. — Ce literă este aceasta — arătând pe V mare —?... Zaharia. — ... v. — Dar aceasta — arătând pe a —?... Achim. — a. — Dar aceasta — arătând pe r. —?... Bran. — ... r. — Dar aceasta — arătând pe v —?... Chiș. — ... v. — Dar aceasta — arătând pe a —?... Dan. — ... a. — Dar aceasta —

arătând pe r — ? ... Enescu — ... r. — Și aceasta — arătând pe a — ? ... Flore. — ... a — Seamănă aceasta — arătând pe V mare — cu aceasta — arătând pe V mic — ? .. Georgescu. — Da seamănă. — Prin ce se deosebește ? .. Har. — ... prin aceea că unul este mai mare ca celălalt. — Fiindcă acesta — arătând pe V mare — este mai mare ca acesta — arătând pe v mic — cum îi vom zice copii ? ... Ionescu. — V mare. — Uitați-vă copii vi-l mai fac odată și băgați de seamă să știți de unde se începe și cum se face. (Il fac încet) De unde se începe și cum l-am făcut ? ... Iluș. — .. de la linia treia, de sus și mergem aplecat spre stânga în jos până la linia întâia, apoi de aci urcăm în sus aplecat spre dreapta până la linia treia (Dacă nu știu să spună cum se face îi ajutăm prin întrebări) — Între câte linii se face ? .. Jenica — ... între trei linii. — Acum scoateți tăblițele si-l faceți și voi (În timpul cât scriu, supraveghez ținuta lor la scris și dacă îl încep și îl fac după cum s'a constatat. Dacă observ că nu îl fac bine, mai întuesc înc'odată cum se face) — Ceați făcut pe tăbliță ? .. Lobonț. — V.

Tăblițele, în bancă ! Acum am să vă scriu un nume de băiat. (Il scriu) *Ulpium*. Să citească ce-am scris ... Marian. — Ulpium. — Ce literă este aceasta — arătând pe U mare — ? ... Negruț. — ... u. — Dar aceasta — arătând pe l — ? ... Oprea. — ... l. — Dar aceasta — arătând pe p — ? ... Pop. — ... p. — Dar aceasta — arătând pe i — ? .. Radu. — ... i. — Și aceasta — arătând pe u — ? ... Sav. — ... u. — Seamănă aceasta — arătând pe U mare — cu aceasta. — arătând pe u mic — ? ... Toma. — Da, seamănă. — Prin ce se deosebește ? ... Ursu. — ... prin aceea că unul este mai mare ca celălalt. — Fiindcă acesta — arătând pe U mare — este mai mare ca acesta — arătând pe u mic — cum îi vom zice copii ? ... Vasile — U mare. — Uitați-vă copii, vi-l mai fac odată și băgați de seamă să știți de unde se începe și cum se face. (Il fac încet.) — De unde se începe și cum l-am făcut ? ... Zaharia — ... de la linia treia de sus, tragem o linie groasă în jos până aproape de linia întâia unde o rotunzim spre dreapta în sus și mergem până la linia treia (Dacă nu știu să spună cum se face îi, ajutăm prin întrebări) — Între câte linii se face ? ... Achim. — ... între trei linii. — Acum scoateți tăblițele și-l faceți și voi. (În timpul cât scriu, supraveghez ținuta lor la scris

și dacă îl încep și îl fac după cum s'a constatat. Dacă observ că nu îl fac bine, mai intuesc înc'odată cum se face.) — Ce-ați făcut pe tăbliță?... Bran. — U. Băgați tăblițele în bănci.

Copii, dar oamenii scriu scrisorile cu litere de tipar?... Chis. — ... nu, ci cu litere de mână. — Vreți voi să știți cum se scriu O, V și U mare de mână? — vrem — Băgați dar cu toții de seamă. (Scriu, iarăși primul cuvânt pe tablă, cu litere de mână) Onisifor. Să citească ce-am scris.. Dan. — Onisifor. — Ce literă este aceasta — arătând pe O mare — ? .. Enescu. — ... o. — Dar aceasta — arătând pe n — ? .. Flore. — n. — Dar aceasta — arătând pe i — ? .. Georgescu — ... i. — Dar aceasta — arătând pe s — ?... Har. — ... s. — Dar aceasta — arătând pe i — ?... Ionescu. — ... i. — Dar aceasta — arătând pe f — ?... Iluț. — ... f. — Dar aceasta — arătând pe o — ?... Jenica. — ... o. — Și aceasta — arătând pe r — ?... Lobonț. — r. Seamănă aceasta — arătând pe O mare — cu aceasta — arătând pe o mic — ?... Marian. — Da seamănă — Prin ce se deosebește? .. Negruț. — ... prin mărime și prin aceea că nu are înainte o linie subțire. — Fiindcă acesta — arătând pe O mare — este mai mare ca acesta — arătând pe o mic — cum îi vom zice copii?... Oprea — O mare — Dar acesta — arătând pe O mare de mână — cu acesta — arătând pe O mare de tipar — seamănă?... Pop — ... seamănă. — Prin ce se deosebește?... Remus — ... prin aceea că O mare de mână are cârlig, iar O mare de tipar nu are. — Uitați-vă copii, vi-l mai fac odată și băgați de seamă să știți de unde se începe și cum se face. (Îl fac încet) — De unde se începe și cum l-am făcut? .. Sav — ... de deasupra liniei a doua și mergem în sus până în apropierea liniei a treia, aici o întorcem rotund la stângă atingând linia de sus, coborâm în jos până la prima linie unde o rotundim la dreapta în sus până la locul de unde am plecat, ne coborâm puțin pe ea și facem un cârlig. (Dacă nu știu să spună cum se face îi ajutăm prin întrebări) — Între câte linii se face?... Toma. — .. între trei linii. — Acum scoateți tăblițele și-l faceți și voi. (În timpul cât scriu, supraveghez ținuta lor la scris și dacă îl încep și îl fac cum s'a constatat. Dacă observ că nu îl fac bine mai intuesc înc'odată cum se face.) — Ce-ați făcut pe tăbliță?... Ursu. — ... O. — Tăblițele în bancă!

Care a fost al doilea nume de fată pe care l-am scris cu litere de tipar?... Vasile. — Varvara. — Am să scriu și acest nume cu litere de mână. (Îl scriu.) *Varvara*. Să citească ce-am scris... Zaharia. — ... Varvara. — Ce literă este aceasta — arătând pe V mare —?... Achim. — ... v. — Dar aceasta — arătând pe a —?... Bran — ... a. — Dar aceasta — arătând pe r —?... Chiș. — ... r. — Dar aceasta — arătând pe v —?... Dan — ... v. — Dar aceasta — arătând pe a —?... Enescu. — ... a. — Dar aceasta — arătând pe r — ... Flore. — ... r. — Și aceasta — arătând pe a —?... Georgescu. — ... a. — Seamănă aceasta — arătând pe V mare — cu aceasta — arătând pe v mic —?... Har. — Da seamănă. — Prin ce se deosebește?... Iluț — ... numai prin mărime. — Fiindcă acesta — arătând pe V mare — este mai mare ca acesta — arătând pe v mic — cum îi vom zice copii?... Ionescu. — V mare. — Uitați-vă copii, vi-l mai fac odată și băgați de seamă să știți de unde se începe și cum se face. (Îl fac încet.) — De unde se începe și cum l-am făcut?... Eugenia. — ... de deasupra liniei a doua, am mers în sus până la linia treia, am întors rotund în jos și am coborât până la linia întâia, am întors rotund în sus până lângă linia a treia și apoi am făcut cârligul. (Dacă nu știu să spună cum se face îi ajutăm prin întrebări.) Între câte linii se face?... Lobonț. — ... între trei linii. — Acum scoateți tăblițele și faceți-l și voi. (În timpul cât scriu, supraveghez ținuta lor la scris și dacă îl încep și îl fac cum s'a constatat. Dacă observ că nu îl fac bine mai intuesc încă odată cum se face) — Ce-ați făcut pe tăbliță?... Marian. — ... V. — Tăblițele în bănci!

Ce nume de băiat am scris pe tablă cu litere de tipar?... Negruț — ... Ulpiu. — Am să scriu și acest nume de băiat cu litere de mână. (Îl scriu) *Ulpiu*. Să citească ce-am scris... Oprea — ... Ulpiu — Ce literă este aceasta — arătând pe U mare —?... Pop. — u. — Dar aceasta — arătând pe l —?... Remus — ... l. — Dar aceasta — arătând pe p —?... Sav. — ... p. — Dar aceasta — arătând pe i —?... Tom — ... i. — Și aceasta — arătând pe u —?... Zaharia. — ... u. — Seamănă aceasta — arătând pe U mare — cu aceasta — arătând pe u mic —?... Bran. — ... seamănă — Prin ce se deosebește?... Achim. — ... prin mărime și prin aceea că acesta — arătându-l pe U mare — e făcut dintr'un cârlig dublu și

unul simplu; iar acesta — arătându-l pe u mic — e făcut dintr'o linie subțire și două cărlige simple — Fiindcă acesta — arătând pe U mare — este mai mare ca acesta — arătând pe u mic — cum îi vom zice copiii? .. Chiș — ... U mare. — Uitați-vă copiii, vi-l mai fac odată și băgați de seamă să știți de unde se începe și cum se face (Il fac încet) — De unde se începe și cum l-am făcut? .. Enescu. — ... de deasupra liniei a doua, o linie subțire în sus până la linia treia, o rotundim în jos coborându-ne până la prima linie unde rotundim și mergem în sus până la linia treia; de aici coborâm pe ea în jos până la linia întâia, rotundim în sus și mergem până la linia două. (Dacă nu știu să spună cum se face îi ajutăm prin întrebări) — Intre câte linii se face? .. Flore — ... între trei linii. — Acum scoateți tăblițele și faceți-l și voi. (In timpul cât scriu, supraveghez ținuta lor la scris și dacă îl încep și îl fac cum s'a constatat Dacă observ că nu îl fac bine mai intuesc înc'odată cum se face) — Ce-ați făcut pe tăbliță?... Ionescu — U.

Reproducerea. Ce-am învățat azi să scriem? .. Achim — ... O, V și U de tipar și O, V și U de mână: — Vîno și mîl arată pe O mare de tipar. (Il arată) — Să-mi arate pe O mare de mână?... Eugenia. (Il arată) — Să vină și să-mi arate pe V mare de mână?... Lobonț (Il arată.) — Să vină și să-mi arate pe V mare de tipar?... Marian (Il arată.) — Să vină și să-mi arate pe U mare de tipar?... Negruț. (Il arată.) — Să-mi arate pe U mare de mână?... Oprea. (Il arată.) — Să vină și să facă pe O mare de tipar?... Pop — (Iese la tablă și il face.) — Să vină și să facă pe O mare de mână? .. Remus — (Iese la tablă și il face) — Să vină și să facă pe V mare de tipar?... Sav. — (Iese la tablă și il face.) — Să vină și să facă pe V mare de mână?... Toma — (Iese la tablă și il face.) — Să vină și să facă pe U mare de tipar?... Ursu — (Iese la tablă și il face.) — Să vină și să facă pe U mare de mână? .. Vasile. — (Iese la tablă și il face) — Deschideți cărțile și să-mi arătați și în cartea voastră literile pe care le-am învățat azi. — Arată-mi și-l citește pe U mare de mână?... Dan — (Il arată și-l citește.) — Arată-mi și-l citește pe V mare de tipar?... Achim — (Il arată și citește) — Arată-mi și-l citește pe O mare de mână?... Chiș. — (Il arată și-l citește.) — Arată-mi

și-l citește U mare de tipar?... Bran — (Il arată și-l citește.)
— Arată-mi și-l citește pe O mare de tipar?... Enescu. —
(Il arată și-l citește) — Arată-mi și-l citește pe V mare de
mână?... Flore. — (Il arată și-l citește.)

Acum scoateți tăblițele și să-mi faceți, pe O, V și U mari
de tipar și pe O, V și U mari de mână, până le veți umplea
tăblița. *)

George Alexe,
normalist el. VI-a.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*) NOTĂ: Am publicat aceasta lecție în întregime așa precum s'a ținut
la școala de aplicație de pe lângă școala normală de învățători din Zălau. În
viitor însă vom da numai schițe și planuri de lecțiuni. *Redacția.*

Invățătorilor.

*Pășești 'ncet mângăitor de oameni,
Tu suflet plin de-o magică lumină
In brazda neagră, plină de rugină
Sămânța adevărului s'o sameni.*

*Ca un nou Hristos și nou Mântuitor
Inalță-ți sufletul deasupra vieții . . .
Dăruște-ți avântul tinereții . . .
Pentru neamul tău, o drag învățător!*

*Și nu privi în juru-ți! Las' să râdă . . .
Vrășmașii tăi — dușmanii lor — de tine . . .
Cu spini să'mpodobească mândra-ți cale.*

*Tu fă ca fericirea să suradă . . .
Din fumul sfânt și drag al jertfei tale,
Inălțătoare veșnic spre mai bine.*

*Gh. Popovici — Th. Theodorescu,
învățători.*

*Nota: In programul revistei noastre nu s'a luat și publicarea de poezii.
Fiind dedicată această poezie învățătorilor și fiind scrisă cu multă sinceritate o
publicăm. Trimitemi un cuvânt de incurajare autorilor.*

CRONICA

IDEI ȘI FAPTE

Studentimea sălăgeană în turneu cultural.

Studentimea din județ organizată într-o societate culturală cu numele „Sălăgeană” a pornit în propagandă culturală. Cu un program ales compus din conferințe, declamări, muzică și o piesă teatrală cutreeră micile noastre orașele de provincie și stârnesc cu avântul lor tineresc, entuziasmul, dragostea de neam și iubirea de țară în sufletele ascultătorilor. Matineul dat în după masa zilei de 29 Aprilie a. e. (a treia zi de Paști) în sala cea mare a teatrului orășenesc a multămit pe toată lumea. Președintele societății studentul M. Gurzeu a ar tat în câteva cuvinte scopul pe care-l urmărește studentimea prin aceste intruniri culturale. Corul studenților — admirabil organizat — condus de profesorul Istrate a executat mai multe arii naționale. D. oara Crișan — o talentată elevă a Conservatorului din Cluj — a cântat două buci de ale măestrului G. Dima. La sfârșit s'a jucat comedia lui P. Locusteanu: „Nevesta lui Cerceluș”. Studenții: Dș. Gozman

și D-mii : Cosmuța, Filip, Vlaicu și frații Dobocan au fost mult aplaudați din partea publicului. Nu putem decât să felicităm pe studenții noștri, că și vacanța o întrebuițează pentru a duce până în colțurile cele mai ascuțite ale țării ideea de solidaritate națională, idee, care va strânge într'un mănunchiu puternic diferitele categorii sociale ale neamului nostru.

University Library Cluj

Cor bisericesc. Intreoga societate românească din Zălau a fost plăcut impresionată de sf. sărbători, când la amândouă bisericile — pentru întâioară — s'a auzit un cor organizat, care a cântat întreaga liturgie. Felicităm călduros pe dirigintele corului Dl. Mușetescu precum și pe toți membrii acestui cor, pentru râvna ce-au arătat-o la înjghebarea și organizarea acestui ansamblu frumos.

Cursuri de apicultură.

Ministerul Agriculturii a organizat o serie de cursuri populare de Apicultură la cari pot lua parte și învățătorii noștri. Dintre cele mai apropiate loca-

litați — unde se vor ținea astfel de cursuri — amintim pe cele dela școala de pomicultură din Bocicăul-mare, jud. Maramurăș. Seria II-a, unde pot lua parte și învățătorii se va ținea dela 8—15 Iulie a. c. Cursurile sunt făcute de către Dl. Gh. Corodan, profesor de apicultură, care a luat parte la multe din cercurile noastre culturale. Inscrierile se pot face până la 15 Iunie sau la direcțiunea școlii sau la Ministerul de Agricultură și Domenii. Toți curșii vor primi masa și locuința în școală în schimbul sumei de 50 lei zilnic

„Asociațiunea din Sibiu va vizita Capitala. La sfârșitul lunei Maiu a. c. „Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român“ va vizita capitala țării. Vor lua parte la aceasta excursiune aproape 700 de membrii, conduți fiind de cei doi metropoliți ai Ardealului: I. P. S. S. Dr. Nicolae Bălan și I. P. S. S. Dr. Vasile Suciu. La București se fac pregătiri mari pentru primirea oaspeților. Se vor ținea mai multe conferințe, iar societățile corale, atât cele din București cât și cele din Ardeal vor da câteva reprezentațiuni la teatrul național din București. Se vor vizita: orașelul Vălenii de Munte, locul natal al mare-

lui nostru istoric: Nicolae Iorga și „casa națională“ din Breaza. Din partea despărțământului Zălau vor lua parte la aceste serbări: Dl. Dr. Nicodem Cristea președintele și Dl. Nicolae Nistor secretarul despărțământului precum și doi țărani din comuna Tresnea. Programul detaliat al acestei sărbători culturale se va publica în toate ziarele din țară

Cercuri culturale. Am rugat pe învățătorii noștri, în numărul 1-al revistei, ca să ne anunțe de întreaga mișcare culturală din comune și în special de propaganda ce se face prin cercurile culturale. In programul nostru am luat ca un punct însemnat tocmai această activitate extra colară. Spicuum din rapoartele înaintate în cursul lunei Aprilie, locurile unde s'au intrunit cercurile culturale:

I. In 6 Aprilie cercul cultural Borza s'a intrunit în comuna Prodănești. A vorbit învățătorul Ștefan Huzoni despre: „Originea și nașterea poporului român“.

II. In 13 Aprilie s'a ținut intrunirea cercului Bălan în comuna Chechiș. S'a ținut 2 conferințe de învățătorii I. Cioban și I. Georgea. Cel dintâiu a vorbit despre „Suferințele poporului românesc în trecut“ iar

al doilea „despre creșterea copiilor“.

Tot în această zi s'au mai întrunit cercurile: Tresnea, Buciumi și Crasna. Cercul Tresnea sa întrunit în comuna Vașcapauă. Directorul școlii de stat din Tresnea: I. Câmpean a vorbit: „Despre divorțuri“ ținându-se și o lecție practică cu elevii școlii. Cercul Buciumi a ținut adunarea în Sângeorgiul de meseș. Protopopul local Bl. Vasile Pop în cuvinte frumoase a arătat însemnătatea școlii și a învățătorului. Învățătorul P. Tulbure a ținut o conferință despre: „Apărarea sănătății“ iar A. Bejan a vorbit: „Despre pomărit“.

Cercul Crasna și-a ținut adunarea la școala primară din loc. S'a jucat o piesă teatrală „Băutura“ iar directorul școlii A. Iepurean a ținut o conferință despre „Groșelile noastre“.

IV. În 28 Aprilie s-a întrunit cercul cultural Bănișor. Învățătorul I. Șimon a vorbit: „Despre învierea Dlui“. — La toate cercurile culturale pe lângă conferințe s'au predus elevii școalelor cu diferite cântece, jocuri, dialoguri etc. Întrunirile sunt foarte cercetate de către sătenii noștri. Le recomandăm tuturor ca pe un mijloc, care stabilește o legătură strânsă între școală și familie. N. N.

Cursuri de dexterități pentru învățători.

Cursurile organizate de Ministerul de Instrucțiune, prin Casa Școlilor și a culturii Poporului, pentru perfecționarea membrilor corpului didactic primar în predarea lucrului manual, desenului, muzicii și educației fizice, se vor ține în vara anului acestuia la școala de Arte și Meserii (Str. Gării 52—54.) din Brașov și vor dura de la 6. Iulie până la 17. August. La aceste cursuri, se vor preda ca lucrări manuale: 1. Modelajul și reliefele geografice; 2. Cartonajul cu toate ramurile lui; 3. Impletituri de nule (răchită); 4. Impletituri de pac, papură, rafie; 5. Impletituri de sfoară; 6. Lemnăria (timplăria); 7. Confectionarea de perii și măști; 8. Construirea de aparate simple pentru demonstrarea fenomenelor fizice; 9. Impăierea animalelor și conservarea lor în vederea întocmirii muzeelor școlare; Se vor mai preda: 10. Desenul după natură, din imaginație, din memorie, ornamental și ceva desen industrial; 11.

Muzica pentru școala primară și reuniunile corale; 12. Un nou sistem de educație fizică cu privire specială pedagogică ținută de cei mai distinși conferențieri și oameni de seamă: Se vor face excursiuni instructive. Învățătorii, cari din propriul indemn ar dori să urmeze aceste cursuri, trebuie să îndeplinească următoarele condițiuni: a) Să fie titular; b) Să arate o dorință sinceră de a se perfecționa pentru binele și înălțarea școlii; c) Să fie perfect sănătos; d) Să aibă o conduită demnă și notat bine de organele de control; e) Să urmeze fără nici o întrerupere cursurile; f) Să aibă oarecari aptitudini muzicale; g) și cu obligațiunea de a propaga și la ceilalți învățători adunați pe centre sau la cercurile culturale, cele deprinse la aceste cursuri. Transportul pe căile ferate, locuința și masa vor fi gratuite, în seama Casei Școlilor. Obiectele lucrate, afară de unul de probă, vor rămâne proprietatea învățătorului. Cei cari doresc să urmeze aceste cursuri și îndeplinesc condițiu-

nile, vor trimite cererile direct la Casa Școalelor (Str. General Berthelot) până la 20. Maiu a. c. Cursurile vor fi conduse de D-1 Inspector școlar N. Saxu.

Penzionarea învățătorilor activi. Ministerul Instrucțiunii a decis, că până la votarea legii pentru unificarea penziunilor funcționarilor publici, să se amâne scoaterea la penzie a învățătorilor propuși spre pensionare. Astfel învățătorii în funcțiunea cari întrunesc condițiile legale pentru a fi scoși la penzie nu-și vor înainta cererile de pensionare până la noi dispoziții.

Ordonanțarea salariilor. Învățătorii din județul Sălaj au fost puși la o grea în cercare prin faptul, că salariile pe luna Aprilie a. c. s'au ordonanțat cu mare întârziere. Pentru liniștirea spiritelor comunicăm, că din partea autorităților în drept s'au făcut toate sforțările, ca învățătorii să-și primească la timp retribuțiunile, însă din motive tehnice Inspectoratul nu le-a putut ordonanța în cursul lunii Aprilie. Astfel salariile din Aprilie s'au ordonanțat deodată cu cele de pe luna Maiu a. c. Chitanțele de plată pe ambele luni

sunt expediate deja de către revizoratul școlar. Sperăm, că în viitor salariile se vor ordonanța la timp, cu atât mai vartos, că s'au luat măsuri pentru trimiterea unui delegat la Inspectorat cu statele de plată lunare.

Plata salariilor funcționarilor publici. Pentru a se putea ajunge a se plăti salariile la 20 a fiecărei luni așa după cum se prevede în Art. 65 din legea contabilității publice, Ministerul de Finanțe a dispus ca pentru luna Iunie să se plătească la 9, pentru Iulie la 12 pentru Aug. la 15, pentru Septembrie la 18. și pentru Octombrie la 20 a lunii respective și cu începere din Noiembrie a. c. se vor plăti tot la 20. a fiecărei luni

Achitarea impozitului global. Ministerul Finanelor prin ord. 89.120—1924. a luat măsuri, ca plata salariilor pe luna Maiu a. c. să se facă numai în cazul, când deodată cu prezentarea chitanței de plată la percepție se va prezenta și chitanța despre achitarea impozitului global pe trimestrul Ianuarie—Aprilie 1924.

Examenele. Se atrage atențiunea tuturor direcțiunilor școlare, să nu mai ceară încuviințarea ținerii examenelor finale înainte de termenul prevăzut în nota dela Art. 23. a legii învățământului primar, unde se spune că cursurile, la coalele primare se țin până la 20. Iunie. Intrucât s'ar lua alte măsuri, se vor publica la timp.

Indreptare. In Nr. 1—2 a revistei noastre la știrea „Noul spor pentru învățători“ s'a scăpat din vedere publicarea sporului ce-l primesc pe anul 1924. învățătorii cu serviciu de 6—10 ani. Sporul acestora pe 1924. este de 120 lei, iar învățătorii cu serviciu de 12—15 ani primesc 220 lei și nu 120 cum a fost publicat. (dm.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȘCOALA NOASTRĂ

PARTEA OFICIALĂ

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștientșos, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

No. 121—1924.

Delegații.

On. Minister cu ord. No. 152450—1923 a delegat pe Dl. *Leon Mrejeru* institutor din P. Neamț fost revizor școlar, să îndeplinească în Transilvania și Bucovina însărcinările, pe care i-le va da cu privire la adunarea de informații, date și material pentru organizarea și bunul mers al învățământul primar.

No. 307—1924.

Cereri de concediu.

Conform ordinului Ministerial No. ad. 103,463—1923 atragem atențiunea Corpului didactic primar, ca în viitor toate cererile de concediu timbrate legal să se înainteze prin organele administrative ierarhice școlare conform regulamentului (art. 177), indicându-se data de când și până când se cere concediul. Orice cerere înaintată pe cale neoficială se va așeza în arhivă fără nici o rezoluție.

Observăm, că nici un învățător nu va putea părăsi postul înainte de a fi obținut concediu, afară de cazurile prevăzute în art. 176.

Pe timpul concediului pentru boală se va reține 60% din salariul fundamental (fără gradații) pentru suplinitor și în caz când este suplinit de către colegi, reținerea se va face în favoarea comitetului școlar.

Absențele nemotivate atrag după sine reținerea corespunzătoare din salariu (art. 174.) și pedepsele prevăzute în art. 181.

Ionescu Gh. M. nu are autorizație de a ținea conferințe.

Copie. Ministerul Instrucțiunii. No. 32476. Domnule Revizor, Avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul n'a autorizat și nici nu dă voe ca Dl. Gh. Ionescu fost funcționar în Ministerul Instrucțiunii să țină conferință pe la școli și să le impună plată.

Interzicem cu desăvârșire asemenea procedee, care n'au nici o legătură cu școală și nici scop de propagandă culturală. La prezentare nu se va da concursul cerut. Director General indiscifrabil. Șeful serviciului T. Theodorescu.

Cererile văduvelor de inv. pentru penzie.

Având în vedere că cererile, ce se înaintează pentru înscrierea văduvelor de învățători la penziune, sunt în cele mai multe cazuri lipsite de documentele necesare și astfel stabilirea drepturilor la penziune suferă întârzieri simțitoare, comunicăm mai jos actele cari sunt a se prezenta la cererea pentru înscrierea la pensiuine a văduvei funcționarului decedat în serviciul activ:

1. Certificatul de timpul servit de către soțul decedat (Statul de serviciu sau foaia personală vizată în regula de autoritatea respectivă), care se cuprindă întreg timpul servit și salariile ce a primit în ultimii 5 ani de serviciu, socotindu-se în acest termen salariile primite sub autoritățile române, iar până la completarea la 5 ani, salariile ce a avut înapoi sub autoritățile ungare.

2. Extractul de pe actul de căsătorie.

3. Certificatul liberat de oficiul stării civile, din care se constată că nu s'a desfăcut căsătoria prin vre-o hotărâre judecătorească.

4. Extracte de pe actele de nașterea minorilor.

5. Certificatul liberat de primăria comunei unde domiciliază, din care se constată, că nu s'a remăritat, este în viață cu copii minori, cari se află sub îngrijirea sa, precum și că nu ocupă nici o funcțiune salariată de Stat, județ, comună sau altă administrație de utilitate publică.

6. Extractul de pe actul de moarte al soțului.

7. Certificatul percepției care să arate data de când până când a plătit decedatul taxele la fondul de pensie.

Actele care ar fi redactate în altă limbă, vor fi însoțite de o traducere în limba română, legalizată de autoritate competente.

No. 488—1924.

Controlul administrației școlare.

Comunicăm tuturor școalelor primare din județ spre știre că Ministerul Instrucțiunii publice cu ordinul No. 18457 din 27 Februarie 1924 a delegat cu inspectarea din punct de vedere administrativ și financiar a școlilor și a comitetelor școlare din regiunea II. Oradea-Mare pe Domnul Inspector-Contabil *Silviu Filip* iar controlor-contabil pe Domnul *Emil Pinteș*.

No. 672—924.

Cheltuelile împreunate cu ordonanțarea salarelor.

Ca să putem obține ordonanțarea salarelor corpului didactic, întârziat atât de mult, ne-am văzut siliți să delegăm pe dl Simon Oros să meargă la Oradea-Mare. Cheltuelile de drum și întreținere s'au ridicat la o sumă destul de considerabilă, pentru acoperirea căreia lipsindu-ne fondurile, invităm pe fiecare membru al corpului didactic din județ, să contribuie cu suma de 10 Lei. Directorii școlari vor colecta sumele și le vor înainta Revizoratului școlar de urgență cu indicarea scopului. Suma întrecătoare se va păstra și întrebuința tot spre acest scop când va cere trebuința.

No. 541—1924.

Situația învățământului pe an. școl. 1922—23.

Direcțiunile școalelor din comunele de mai jos să înainteze fără amânare situația învățământului cu finea an. școl. 1922—23 și anume: Boeșiș, Bozna, Ceheiu, Mineu, Sighetul-Silv., Aleuș, Archiud (ref.), Bălan, Bicăz, Biușă (ref.), Blaja, Bogdand (ref.), Brebi, Camăr (ref.), Carastelec, Cătalul-ung. (ref.), Coșeiu (ref.), Cristur (ref.), Cehăluț, Cioara, Chechiș, Chendrea, Chieșd (ref.), Deja, Doba-mare, Doba-mică, Doh, Dumușlău, Fizeș, Gălgău, Guruslăul-ung. (ref.), Ghirolt, Gărdani, Horoatul-rom., Horoatul-Crasnei (ref.), Hodod (ref. și lut.), Hotoan (de stat și ref.), Husia, Jac, Lecimir, Leleiu (ref.), Mal,

Mihaifalău, Moarabanfi, Moigrad, Nadişul-Hod. (ref.), Naşfalău (ref.), Noimon, Oarta de jos, Păţal (ref.), P. tăluşa (r. cat. şi ref.), Păuşa, Peceiu, Recea (ref.), Romita, Sărăuad (ref.). Sălaşig (ref.), Săg Sâncraiu-Silv. (ref.), Socaciu (ref.), Supurul de jos (ref.), Şamşod (ref.), Şeredeu, Şilimeghiu (ref.), Şoimuş, Tamăseşti, Ticău (ref.), Uilacul Silv., Verveghiu, Vârşoţ (ref.) şi Zăuan (ref.).

No. 638—1924.

Hainele profesorilor de religie.

Se comunică mai jos copia ordinului Ministerului Instrucţiunii publice No. 16921—1924 spre ştire şi conformare :

Domnule Revizor, Ministerul vă roagă să atrageţi atenţia profesorilor de religie cari sunt şi preoţi, că nu le este îngăduit să se prezinte în faţa elevilor în alte haine, decât haine preoţească. — Ne veţi raporta numele aceloră ce se abat dela aceste obligaţii pentru a lua măsurile disciplinare impuse de împrejurări. — Ministru, S. P. Formac. Director general, F. Teodorescu.

Revizor şcolar :

I. Mango.
